

Друштвото за осигурување СИГАЛ Иншуренс Груп АД Скопје со седиште на Бул.Илинден број 1, 1000 Скопје,тел.број 02 3288 800, факс 02 3215 128, www.sigal.com.mk
Овие услови се донесени на редовна седница на Управниот одбор одржана на 09.10.2023 година и со одлука број 2023_0202_78 од 09.10.2023 год се применуваат од 01.11.2023 година.

Воведни одредби

Овие услови, во зависност од содржината на договорот за осигурување, се применуваат на:

1. Каско осигурување на моторни возила;
2. Осигурување од кршење и
3. Осигурување на багаж, патни колекции на примероци на стока и други предмети во моторни возила.

Одделните изрази употребени во овие услови ги имаат следните значења:

1. Осигурувач - друштво за осигурување УНИКА АД Скопје;
2. Договорувач на осигурување - лице кое со осигурувачот склучило договор за осигурување;
3. Осигуреник - лице чиј предмет, односно имотен интерес е осигурен и на кои му припаѓаат правата од осигурување;
4. Премија - износ што се плаќа по договорот за осигурување;
5. Сума на осигурување - износ на кој возилото, предметот односно имотниот интерес е осигурен;
6. Осигурен случај - настан кој може да доведе до остварување на оштетно побарување;
7. Полиса - исправа за договорот за осигурување.
8. Интернет продажба-продажба на осигурување преку услуги на информатичко општество што се обезбедуваат за надомест-премија на далечина без истовремено присуство на договорните страни,со користење на електронски средства и на лично барање на договарачот на осигурување или осигуреникот.
9. Договорот за осигурување во случај на класична продажба на полиси е склучен кога осигурувачот и договарачот ќе ја потпишат своерачно полисата за осигурување.(без користење на електронски средства)
- 10.Сообраќајна незгода е настан на патот или на друга сообраќајна површина (излегување на возилото од гаража, двор, паркиралиште, стојалиште, двор, некатегоризиран пат или од површина на која не се одвива сообраќај на возила) во кој учествувало најмалку едно возило и во кој е предизвикана материјална штета или најмалку едно лице е повредено, загинало или од последиците на таа сообраќајна незгода починало во рок од 30 дена.

I Општи одредби

Член 1

Почеток и престанок на обврските на осигурувачот

- (1) Договорот за осигурување е склучен кога договорувачите ќе ја потпишат полисата за осигурување.
- (2) Обврските на осигурувачот, односно почетокот на осигурувањето од договорот за осигурување започнуваат по истекот на 24 часот на денот што во полисата за осигурување е означен како почеток на траење на осигурувањето, ако до тој ден е платена договорената премија, доколку поинаку не е договорено.

Последици од неплаќање на премијата:

- Ако е договорено премијата да се плаќа при склучувањето на договорот, обврската на осигурувачот да го исплати надоместот или сумата определена со договорот почнува наредниот ден од денот на уплатата на премијата.
  - Ако е договорено премијата да се плаќа по склучувањето на договорот, обврската на осигурувачот да го исплати надоместот или сумата определена со договорот почнува од денот определен во договорот како ден на почеток на осигурувањето.
  - Во секој случај договорот за осигурување престанува според самиот закон ако премијата не биде платена во рок од една година од стасаноста.
- (3) Обврските на осигурувачот престануваат по истекот на 24 часот на денот што во исправата за осигурување е означен како ден на истек на осигурување.
  - (4) Кај договорот за осигурување со неодреден рок на траење ако во

полисата е наведен само почетокот на осигурувањето, осигурувањето се продолжува од година во година освен ако некоја од одговорните страни најдоцна три месеци пред истекот на тековната година на осигурувањето, писмено ја извести другата страна за откажување на договорот за осигурување. Во тој случај, договорот за осигурување престанува со истек на дваесет и четвртиот час од последниот ден на тековната година на осигурување.

- (5) Договорот за осигурување кој е на определен рок на траење, се склучува за период на траење од една година.

Член 2

Влијание на промена на сопственоста на возилото врз договорот за осигурување

- (1) Со промена на сопственоста на осигуреното возило, договорот за осигурување престанува во 24 часот од денот кога новиот сопственик го презел возилото.
- (2) Во случај на промена на сопственост на осигурено возило финансирано на лизинг (целосна исплата на лизингот во рамките на скаденцата), осигурувањето не престанува со извршената промена на сопственост туку осигурителното покритие завршува по истекот на 24 час од денот кој е наведен во полисата како крај на осигурувањето. Во ваков случај после извршена промена на сопственост правата од полисата припаѓаат на новиот сопственик.
- (3) Кај осигурувањето од ризикот кршење на стакло на патнички возила, при промена на сопственоста на возилото договорот за осигурување се пренесува на новиот сопственик.
- (4) Поранешниот сопственик има право на враќање на премијата за неискористеното време, доколку во изминатиот период на траење на осигурувањето не се остварил осигурен случај.
- (5) Поранешниот сопственик нема право на враќање на премијата ако неискористеното време е помалку од 60 дена.
- (6) Доколку се промени сопственоста на возилото во кругот на потесното семејство (брачен другар, деца и родители), договорот за осигурување преминува на новиот сопственик.
- (7) Одредбите од овој член се користат и тогаш кога со една полиса се осигурени повеќе возила.

Член 3

Плаќање на премија

- (1) Премијата за осигурување договорувачот на осигурувањето ја плаќа при склучувањето на договорот, ако поинаку не е договорено. Кај перманентните и повеќегодишни осигурувања премијата за следниот период на осигурување, стасува за наплата на денот што во полисата на осигурување е означен како почеток на осигурувањето, освен ако поинаку не е договорено. Договорувачот на осигурување премијата ја плаќа на сопствен ризик и сопствен трошок.
- (2) Ако премијата се плаќа со посредство на Пошта или Банка кај која се води сметката на осигурувачот, ќе се смета дека премијата е платена кога до банката кај која се води сметката на осигурувачот ќе пристигне парична дознака во корист на осигурувачот, или налог вирман од банката на договарачот да и го одобри на сметката на осигурувачот износот назначен во налогот.
- (3) Премијата се плаќа готовински или вирмански -под готовинско плаќање се смета уплата на готови пари или со платежна картичка, на благатајната на осигурувачот
- (4) Доколку настане осигурен случај – штета, независно што е договорено плаќање на рати, премијата за осигурување стасува за наплата веднаш .

Член 4

Враќање на премија

- (1) Ако осигуреното возило биде уништено пред почетокот на обврските на осигурувачот, на договорувачот на осигурување му се враќа износот

на наплатената премија. Премијата се враќа по писмено барање на договорувачот на осигурувањето.

(2) Ако осигуреното возило биде уништено по почетокот на обврските на осигурувачот од ризици кои не се опфатени со осигурување или тоталната штета е надоместена по основ на осигурување од одговорност на штетникот, на договорувачот на осигурување му се враќа износот на премија за преостанатиот период на траење на осигурувањето до колку во изминатиот период на траење на осигурувањето, не се остварил осигурен случај, а преостанатиот период не е помалку од 60 дена. Премијата се враќа по писмено барање на договорувачот на осигурувањето.

(3) Ако осигуреното возило биде уништено по почетокот на обврските на осигурувачот од ризици опфатени со осигурување, на осигурувачот му припаѓа целиот износ на премијата пресметан со полисата за осигурување.

(4) Ако возилото се одјави кај надлежен орган со предавање на регистарските таблички, осигурувањето може да се откаже и премијата се враќа на останатиот дел на времетраењето на осигурувањето, доколку осигурувачот до тоа време не платил надомест по договорот за осигурување, а преостанатиот период не е помалку од 60 дена. Премијата се враќа по писмено барање на договорувачот на осигурувањето.

Член 5

Обврски на осигуреникот кога ќе настане осигурен случај

(1) Кога ќе настане осигурен случај врз основа на кој се бара надомест за осигурување, осигуреникот е должен:

1. Веднаш да ги преземе сите мерки кои се во негова можност за отстранување и намалување на штетата, оштетениот осигурен предмет да го обезбеди од натамошни оштетувања;

2. Веднаш, а најдоцна во рок од 3 дена, по дознавањето на штетата, да му пријави на осигурувачот дека на осигуреното возило настанала штета со остварување на осигурен случај и колку е можно побргу, а најдоцна во рок од три дена, писмено да ја потврди пријавата;

-Оштетеното лице или корисникот на осигурување го доставува оштетеното побарување до Друштвото за осигурување во писмена форма, на образец предвиден од осигурувачот-Пријава на штета.

- Оштетеното побарување може да се поднесе лично или преку полномошник, директно во архивата на Друштвото на адресата на нејзиното седиште или во било која подружница на Друштвото.

- Оштетеното побарување може да се поднесе и преку пошта или по електронски пат на следната емаил адреса: info@uniqa.mk

3. Во сите случаи предвидени со прописите, а особено кога штетата е предизвикана од пожар, експлозија, кражба, противправно одземање, разбојништво, ненадејно надворешно термичко или хемиско дејство, злонамерни постапки или обест на трети лица и/или сообраќајна незгода, осигуреникот е должен

- задолжително да ги пријави сите штетни настани на надлежните органи за внатрешни работи, а со цел извид на штетниот настан од страна на службени лица од лице место за време на случување на сообраќајната незгода/штетниот настан, и
- на осигурувачот му достави Записник за увид од лице место, освен кога се работи за мали оштетувања кога возилото било паркирано или при паркирање на паркинг простор (мали гребатинки на каросеријата или мали оштетувања - брис на браниците на возилото)

3 а) Осигуреникот е должен да состави и потпише европски извештај, само под услови кои се дефинирани согласно Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.

3 б) Доколку осигуреникот плати соодветен доплаток на премија утврден со Тарифата на Осигурувачот, истиот нема обврска да достави Записник од извршен увид на лице место од надлежни органи за внатрешни работи за штета настаната како последица на сообраќајна незгода во која е настаната мала материјална штета.

Во ваков случај останува обврската на осигуреникот задолжително да пријави на надлежните органи за внатрешни работи, доколку штетата е настаната како последица на сообраќајна незгода во која е загинато или повредено лице или настаната голема материјална штета, или доколку

штетата е настаната од удар од или во животниот на јавните патишта каде е предвидено плаќање на патарина.

4. Веднаш по настанувањето на осигурениот случај, односно кога тоа е можно на осигурувачот да му даде попис на уништените, односно оштетените ствари со приближно назначување на нивната вредност;

5. До увидот на оштетувањата од страна на претставникот на осигурувачот да не ја промени положбата на оштетените, односно уништените предмети, освен ако промената е нужна во јавен интерес или поради смалување, односно спречување на зголемување на штетата;

(2) Осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги даде сите податоци со кои располага а кои се неопходни за утврдување на причината, обемот и висината на штетата;

(3) Ако осигуреникот не ја изврши во предвиденото време својата обврска од став 1 точка 1 и 2 од овој член, а за тоа нема оправдување, должен е да ја надомести на осигурувачот штетата која тој поради тоа ја имал.

(4) Доколку осигуреникот не ги приложи бараните податоци и докази се смета дека не го докажал настанувањето на осигурителниот случај, односно висината на штетата.

(5) Кога договорот за осигурување е склучен преку осигурително брокерско друштво осигуреникот може да побара помош од страна на осигурителното брокерско друштво во случај на настанување на осигурениот случај.

Член 6

Процена на штета и вештачење

(1) По приемот на пријавата за настанатиот осигурен случај осигурувачот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 3 дена, да пристапи кон утврдување и процена на штетата. Ако тоа не го направи, осигуреникот може да пристапи кон проценка и отстранување на штетата, под услов претходно да обезбеди доказ во поглед на настанување на осигурениот случај и обемот на штетата.

(2) Во случај договорените страни да не се согласат при заедничкото утврдување и процена на штетата, секоја од договорните страни може да побара штетата да се утврди и процени од комисија на стручњаци (вештачење) при што секоја од договорените страни писмено го именува својот вештак. За вештаци можат да се именуваат лица кои не се во работен однос со осигурувачот, односно осигуреникот и договорувачот на осигурувањето. Пред почетокот на постапката на вештачење, двата вештака именуваат трет вештак за претседател.

(3) Предмет на вештачење може да бидат само спорните моменти во поглед на настанување на осигурениот случај, обемот на оштетување и висината на штетата. Кои спорни моменти ќе бидат предмет на вештачењето, за секој случај поодделно, ги одредуваат осигуреникот и осигурувачот со писмен договор за вештачење.

(4) Секоја договорна страна ги сноси трошоците на својот вештак. Трошоците на претседателот подеднакво ги снесат двете страни.

(5) Наодот на вештаците е конечен и ги обврзува договорните страни, а може да се побива само во случај на пресметковни грешки.

(6) Друштвото е должно најдоцна во рок од 14 дена од денот на поднесување на барањето за надомест на штета да провери дали кон барањето за надомест е доставена потребната документација за реализација на оштетеното побарување и да изврши увид и проценка на оштетувањата. Доколку барањето е некомплетно, осигурувачот во рокот од 14 дена, по писмен или електронски пат е должен до осигуреникот или од него овластено лице, да побара да се комплетира барањето.

(7) Осигурувачот може да донесе одлука за решавање на штетата и во случај кога осигуреникот не постапил по најмалку две последователни барања за доставување на дополнителна документација од став 6 на овој член, но ваквата одлука не може да биде донесена во рок пократок од 90 дена од денот на поднесување на барањето за штета.

Член 7

Договорен самопридржај (франшиза)

(1) Ако со полисата за осигурување е договорено осигуреникот да сноси еден дел од штетата (договорен самопридржај - франшиза), кога ќе настане

осигурен случај, надоместот се утврдува така што на товар на осигуреникот паѓа делот на штетата во висина на договорениот самопридржај.

(2) Доколку по однос на полисата за осигурување осигуреникот пријави две или повеќе штети за исто возило, износот на штетата се намалува :

- Кај втора штета 10 %
- Трета штета 20 %
- Секоја наредна штета за дополнителни 10 %

(3) Доколку по однос на полисата за осигурување осигуреникот пријави две или повеќе штети за кршење и оштетување на стакла за исто возило, износот на штетата се намалува :

- Кај втора штета 20 %
- Кај трета штета 30%
- Секоја наредна штета за дополнителни 10 %

(4) Износот на штета од ставот (2) и (3) , дополнително се намалува за висината на договорениот самопридржај утврден со полисата за осигурување согласно став (1) на овој член .

Член 8

Правна положба по настанување на осигурен случај

(1) По настанување на осигурен случај и исплата на надомест од осигурување, ако се однесува за оштетување на возило (делумна штета), возилото останува и понатаму осигурено на неговата стварна вредност во смисла на овие услови.

(2) Во случај на уништување на возилото (тотална штета) осигурувањето престанува.

(3) Исклучително ако штетата е утврдена како тотална од економски причини (нерентабилна поправка на возилото) по извршената поправка на возилото, по извршен преглед возилото може со нова полиса да се осигура од каско ризици.

(4) Одредбите од став 1, 2 и 3 од овој член сходно се применуваат и на другите осигурени предмети, освен кај оние за кои поинаку е договорено.

Член 9

Писмена форма

(1) Договорувањата што се однесуваат на содржината на договорот за осигурување полноважни се само ако се склучени во писмена форма.

(2) Сите известувања и изјави што се даваат по одредбите од договорот за осигурување мора да бидат дадени во писмена форма, со исклучок на известувањата на осигурувачот според член 10 од овие услови.

Член 10

Измена на условите за осигурување и тарифата на премии

(1) Ако осигурувачот за времетраењето на договорот за осигурување, ги измени условите за осигурување или тарифата на премии, тие се применуваат од следниот период на осигурување (прво наредно скаденцирање).

Член 11

Територијално важење на осигурувањето

(1) Осигурувањето е во важност за време додека возилото се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија и останатите европски земји, доколку поинаку не се договори.

(3) Осигурувањето на возила на работни и други организации кои изведуваат или учествуваат во изведување на градежни, монтажни и слични работи надвор од територијата на Република Северна Македонија посебно се договара.

Член 12

Соосигурени лица

(1) Освен осигуреникот, кој не е правно лице, осигурени се и лицата на кои осигуреникот им го препуштил управувањето на осигуреното возило.

(2) Не се смета за осигурено лице, лицето што без писмено овластување од осигуреникот го користело, односно управувало осигуреното возило (освен за брачен другар, деца и родители на осигуреникот)

(3) Знаењето и однесувањето на соосигуреното лице се смета како знаење и однесување на осигуреникот.

(4) Правото на осигурувачот по основ на суброгација (регрес) не преминува спрема лицето што го управувало возилото по овластување

на осигуреникот (освен во случај на настанување на осигурен случај согласно став (2) од членот 20 од овие услови)

Член 13

Надлежност во случај на спор

Во случај на спор меѓу договорувачот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основниот граѓански суд Скопје.

Член 14

Обем на осигурување

Осигурувањето може да биде склучено како:

1. Потполно каско осигурување од ризици опфатени со член 16 од овие услови;
2. Потполно каско осигурување за патнички моторни возила и моторцикли од ризици опфатени со член 16 од овие услови без ризикот кражба, противправно одземање и разбојништво;
3. Потполно каско осигурување за патнички моторни возила и моторцикли од ризици опфатени со член 16 и дополнително вклучување на ризикот кражба, противправно одземање и разбојништво;
4. Потполно каско осигурување со вклучување во осигурување на ризикот кршење опфатени со членовите 16 и 31 од овие услови;
5. Делумно каско осигурување од ризиците опфатени со член 17 од овие услови;
6. Дополнителни видови на осигурување од ризиците на чл.16 од овие услови;
7. Посебни видови на каско осигурување.

II Посебни одредби

Услови за комбинирано осигурување на моторни возила

Член 15

Предмет на каско осигурување на моторни возила

(1) Предмет на осигурување се сите видови моторни, приклучни, работни и шински возила (во понатамошен текст “возила”), заедно со радиоапарат, алат и прибор стандардно испорачани од производителот.

(2) За стандардно испорачани делови од производителот се сметаат составните делови како фабрички вградена опрема, систем или самостојна техничка единица која како составен дел на определен вид, тип и модел на возило се наведени во договорот за осигурување како и законски пропишаната опрема на возилото.

(3) Ако посебно се договори (посебни видови на осигурувања), предмет на осигурување можат да бидат:

1. Алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови кои не се стандардно испорачани од производителот;
2. Радиоапарат, ЛЦД дисплеи, систем за навигација, и радиостаница, на возилото, кои не се вградени во возилото од страна на производителот;
3. Рекламни натписи во возило и на возило.
4. Кровно стакло, блиндирано стакло и други надстандардни вложувања.
- (4) Со осигурување не се опфатени штети кои ќе настанат на делот на возилото за време додека тој просторно е одделен од него.
- (5) Доколу не е посебно договорено, осигурувачот не е во обврска за исплата на штета за кровно стакло, блиндирано стакло и други надстандардни вложувања во возилото.

Член 16

(А) Потполно каско осигурување

Со потполно каско осигурување се надоместуваат штетите што се предизвикани од следните ризици:

1. Сообраќајна незгода, како на пример: превртување, судар, удар, лизгање, урнување и сл.;
2. Паѓање на некој или удар од некој предмет
  - Освен кај работните машини, доколку за истите не е платена премија за осигурување од кршење;
3. Пожар;
  - Во случај на намерно подметнување на пожар, или пожар кој е настанат надвор од возилото или е предизвикан од трето лице, настанот се надоместува само доколку договорувачот плати соодветен доплатак на

премијата за осигурување

4. Ненадејно надворешно термичко или хемиско дејство, само доколку договорувачот плати соодветен доплаток на премијата за осигурување

5. Удар на гром;

6. Експлозија, освен експлозија од нуклеарна енергија;

• Во случај на намерно предизвикување експлозија, или експлозија настаната надвор од возилото или предизвикана од трето лице, настанот се надоместува само доколку договорувачот плати соодветен доплаток на премијата за осигурување

7. Луња;

Под луња се смета ветер со брзина од 17,2 м/сек., Односно 62 км.на час (јачина од 8 степени по бофоровата скала) или повеќе;

8. Град;

9. Снежна лавина;

Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушен притисок од снежни лавини.

10. Паѓање на воздушни летала;

11. Манифестации и демонстрации, доколку договорувачот плати соодветен доплаток на премијата за осигурување

12. Провална кражба, противправно одземање на возило и разбојништво.

Во случаите од претходната алинеја на оваа точка се смета дека возилото нестало ако не се пронајде во рок од 60 дена, сметано од денот на пријавата за нестанување на надлежниот орган за внатрешни работи.

Кај патничките моторни возила и моторцикли штетите настанати од ризикот кражба, противправно одземање на возилото и разбојништво се надоместуваат само ако осигуреникот има платено соодветен доплаток на премијата за осигурување.

Штетите настанати поради кражба на делови од возило, алат, прибор резервни и други делови се опфатени со осигурување само ако деловите, алатот и приборот, во моментот на извршувањето на кражбата биле прицврстени на возилото или ако се наоѓале во заклучено возило.

Осигурувањето не ја покрива штетата во случај:

- на затајување ако сторителот е лице на кое осигуреникот му го дал осигуреното возило на управување и употреба, освен ако истото како посебен ризик не е дополнително договорено;

- ако сторителот на кражбата, противправното одземање или разбојништвото е сопственикот/осигуреникот/договорувачот или е брачен другар, сродник по крв во права линија, брат или сестра, усвоител или усвоеник на договорувачот на осигурување, односно осигуреникот, или лице кое со договорувачот на осигурување или осигуреникот живее во заедничко домаќинство, а не се работи за лице за чии постапки осигуреникот одговара по било кој основ;

- ако сторителот на кражба или затајување е лице кое е вработено кај осигуреникот;

- ако кражбата е настаната кога возилото е оставено отклучено

- ако кражбата е настаната кога во возилото се оставени отворени прозорците .

Со ова осигурување се покриени и трошоците на делумна (повторно кодирање на клучеви) или целосна замена на брави во случај на кражба на автомобилски клучеви што мора да се докаже со записник од полиција.

13. Злонамерни постапки или обест на трети лица, доколку договорувачот плати соодветен доплаток на премијата за осигурување

14. Оштетување на тапацирот во осигуреното возило предизвикано при давање помош на лица кои се повредени во сообраќајна несреќа или на некој друг начин;

15. Намерно предизвикување на штета на осигурениот предмет со цел да се спречи поголема штета на тој или друг предмет или на лица;

16. Поплава, порој и високи води.

Под поплава се смета стихијно, неочекувано поплавување на терен од постојани води (реки, езера, море и др.) Поради тоа што водата се излила од коритото или пробила одбранбен насип или брана, изливање на вода поради вонредно висока плима и бранови на море и езера со необична јачина и од надојдување на вода од вештачки езера.

Под поплава се смета и неочекувано поплавување на теренот поради нагло формирање на големи количества на водена маса која настанала како последица на атмосферски паѓања.

Под порој се смета стихијно неочекувано поплавување на терен со водена маса која се формира на надолнини, поради силни атмосферски појави и се слива по улици и патишта.

Под висока вода се смета:

• Исклучителна појава на невообичаен пораст на водостојот во неочекувано време,

• Подземна вода како последица на високи води.

Обврската на осигурувачот за штети од високи и подземни води како нивни последици започнува со порастот на високите води над однапред утврдени месечни коти на водостој или протек на измерен и според покажувачот на водостојот, на најблиското место на штетата.

Член 17

(Б) Делумно каско осигурување

(1) Делумно каско осигурување може да се договори од следните групи на ризици:

1. Пожар, удар на гром, експлозија, луња, град, снежна лавина, паѓање на воздушни летала, манифестации и демонстрации, кражба, противправно одземање на возило и разбојништво (комбинација а)*1);

2. Пожар, удар на гром, експлозија, луња, град, снежна лавина, паѓање на воздушни летала, манифестации и демонстрации (комбинација б);

3. Кражба, противправно одземање на возило и разбојништво (комбинација в)*2); Со осигурувањето од ризикот кражба опфатени се и ризиците сообраќајна незгода и погонска штета кои би настанале по остварување на ризикот кражба, противправно одземање и разбојништво;

4. Кршење и оштетување на стакла на патнички автомобили, освен кровни стакла, стакла на светлата и огледалата (комбинација г);

5. Кршење и оштетување на стакла кај товарни возила и автобуси, освен кровни стакла, стакла на светлата и огледалата (комбинација д). Кај осигурувањето од комбинацијата г и д опфатени се и штетите настанати од ризиците предвидени од член 16 од овие услови, како и кршење на стакло настанато како погонска штета.

(2) Делумно каско осигурување на возила - само за време на мирување – може да се договори со осигурувањето да бидат опфатени ризиците од член 16, точка 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 16 од овие услови.

Осигурувањето важи само за време додека осигуреното возило се наоѓа на местото кое во полисата е означено со поблиска адреса како место на осигурување, со тоа што возилото треба да е сместено во заклучена гаража освен ако се работи за возила наменети за продажба, кои се сместени во автосалони и на отворен простор кој е заграден и постојано чуван, како и возила на правни лица сместени во дворното место на осигуреникот.

Со осигурувањето се опфатени и ризиците сообраќајна незгода и погонска штета, кои би настанале по остварувањето на ризикот кражба, противправно одземање на возилото и разбојништво.

(3) Во врска со ризикот кражба со осигурување се опфатени и оштетувања предизвикани на возило со насилно отворање заради кражба, како и оштетувања предизвикани на возило со неовластено ставање во погон (оштетување на: врата, брава на врата, волан, електрична инсталација и други склопови во врска со ставањето на возилото во погон).

(4) Освен во договорот за комбинирано осигурување на моторни возила (каска) следните ризици може да се вклучат и во договорот за осигурување од автомобилска одговорност:

- Кршење и оштетување на стакла на патнички автомобили, освен кровни стакла, стакла на светлата и огледалата (комбинација г);

- Кршење и оштетување на стакла кај товарни возила и автобуси, освен кровни стакла, стакла на светлата и огледалата (комбинација д).

1. Лице кое поседува или користи моторно возило или приклучно возило и кое има интерес да не настане осигурен случај затоа што би претрпел некоја материјална загуба по пат на класична продажба или по пат на интернет продажба, може да склучи полиса за осигурување од автомобилска одговорност со вклучени ризици од став 4, алинеа 1 и 2.

2. Договорот за автомобилска одговорност со вклучени ризици од став 4 алинеа 1 и 2 може да се склучи по пат на интернет продажба, под услов истото да претставува обнова на полисата за осигурување (АО Полисата) во законските рокови (да нема прекин) без дополнителни измени или дополнување (под истите услови), односно истиот ризик веќе предходно да е вклучен во полисата која се обновува.

3. Во случај на интернет продажба на осигурување, договарачот на осигурување односно осигуреникот со користење на електронски средства обезбедни од страна на осигурувачот сам ги внесува сите потребни податоци за изработка на полисата за осигурување, врз основа на што добива информативна понуда од осигурувачот. Доколку осигуреникот односно договарачот ја прифаќа понудата, истото преку електронските средства го потврдува и ги прифаќа понудените премии и услови за осигурување.

4. Со користење на електронските средства обезбедени од страна на осигурувачот, договарачот на осигурувањето односно осигуреникот врши плаќање на премијата за осигурување со платежна картичка.

5. Откако ќе се изврши плаќањето на премијата, договарачот на осигурувањето односно осигуреникот на валидна и точна е-маил адреса која сам ја евидентира во процесот на пополнување на електронските податоци, добива полиса за осигурување, заедно со полисата за осигурување на наведената е-маил адреса се доставуваат и важечките Условите за комбинирано осигурување на моторни возила

6. Во случај на интернет продажба на осигурување полисата за осигурување содржи електронски потпис од овластено лице на УНИКА АД Скопје како осигурувач.

7. Во случај на интернет продажба плаќањето на премијата се врши пред да биде издадена полисата за осигурување.

8. Согласно член 959 од Законот за облигациони односи договорниот однос од осигурувањето настапува со самото плаќање на премијата за осигурување.

Член 18

Дополнителни видови на осигурување

(1) Ако посебно се договори и плати соодветен доплаток, со осигурување од ризиците од член 16 од овие услови, е опфатено и:

1. Алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови кои се наведени во член 15 став 2 од овие услови, како и разни украсни делови и уреди наменети за возилото, кои се дополнително вградени, прицврстени, односно ставени во возилото;

2. Радиоапарат кој не е вграден од производителот на возила, грамофон, магнетофон, телевизор и радиостаница, конструктивно предвидени за употреба во возилото и надвор од него, со тоа што ако нема траги на обивање на вратата од возилото со осигурување не е покриен ризикот од член 16 став 1 точка 12 од овие услови;

3. Рекламни натписи во возило и на возило,

(2) Составни делови на радиоапарат, радиостаница и телевизор се сметаат антената и звучниците.

(3) Осигурувањата од став 1 од овој член, се склучуваат на договорена сума на осигурување.

Член 19

Губење на правата од осигурување

(1) Осигурувачот не е во обврска да ги надомести штетите кои не се предизвикани од ризиците од член 16 и 17 од овие услови, како ни штетите што настанале:

1. Поради дефект за време на движење на возилото (таканаречени погонски штети), како на пример поради: грешка во материјалот, истрошеност на материјалот, лошо ракување, оштетување на федери и амортизери, продупчување, пресекување или прснување на надворешна или внатрешна гума, оштетување на тркало поради возење со празни гуми, недоволно подмачкување, недостаток на вода во ладилникот, оштетување на електрична инсталација, оптоварување преку дозволена носивост и други погонски штети.

Осигурувачот, меѓутоа е во обврска да надомести штета од сообраќајна

незгода, пожар и експлозија, која настанала непосредно како последица на погонска штета.

Осигурувачот е во обврска да ја надомести штетата предизвикана поради дефект кога возилото е во движење (погонска штета) при остварување на ризиците кражба, противправно одземање на возило со намера да се употреби за возење и разбојништво, доколку е платен соодветен доплаток за ризикот провална кражба, противправно одземање на возило и разбојништво;

2. Поради смрзнување на течноста во ладилникот или блокот на моторот;

3. На моторот или други склопови на возилото, како последица на губење на масло или течност од ладилникот во текот на продолжувањето на возењето после оштетување на возилото;

4. Со губење на погонски материјал поради остварен осигурен случај;

5. Со губење на масло од моторот, диференцијалот и менувачот и течност за ладење;

6. Од товарот што се превезува со возило, освен во случај на сообраќајна незгода;

7. Од товар при натовар и истовар, ако не е платена посебна премија, освен при натовар и истовар со дигалка, ако при тоа се откине јажето или дојде до кршење на дигалката, односно уредот за натовар и истовар и ако при паѓање на товарот возилото биде оштетено. Ако при натовар или истовар на возилото со самоистоварувачки сандак (кипер возило), дојде до превртување на целото возило, се надоместува само штетата настаната како последица на превртување;

8. Поради тоа што возилото е ставено во погон пред конечната поправка, освен ако се работи за штета настаната по привремената поправка што треба да овозможи движење или влечење на возилото до работилницата која треба да изврши друга привремена или конечна поправка;

9. Поради техничка неисправност на возилото, со исклучок ако техничката неисправност настанала ненадејно во текот на возењето и предизвикала остварување на ризик од член 16 на овие услови, оптоварување преку дозволената носивост, истрошеност на гуми преку пропишана граница, како и во други случаи во кои штетата настанала како исклучива последица на непридржување или повреда на одредбите за заштитни мерки;

10. За време на превезувањето со друго превозно средство;

11. Посредно, со остварување на осигурениот случај, како: загуба на заработувачка, денгуба, казна, трошоци за користење на изнајмено возило, плаќање по основ на одговорност, освен за чување на возило на најнужно потребно време на местото на незгодата или на друго најблиско погодено место, ако не се работи за место на престојувалиште, односно седиште на осигуреникот;

12. Поради намалување вредноста на возилото по поправка која е извршена во врска со остварениот осигурен случај;

13. Поради остварување на ризикот од член 16 став 1, точка 3 или 12, ако извршителот е сопственикот/осигуреникот/договорувачот или брачен другар, сродник по крв во права линија, брат или сестра, усвоител или усвоеник на договорувачот на осигурување, односно осигуреникот, или лице кое со договорувачот на осигурување или осигуреникот живее во заедничко домаќинство, а не се работи за лице за чии постапки осигуреникот одговара по било кој основ;

14. Поради остварување само на ризикот кражба од член 16 став 1, точка 12, доколку осигуреникот не ги презентира сите клучеви за отварање на возилото (оригиналните и резервните).

15. Поради остварување на ризикот од член 16 став 1, точка 12, доколку осигуреникот не достави потврда дека пријавил провална кражбата противправно одземање на возилото и разбојништво во МВР.

16. За време додека возилото е мобилизирано или реквирирано од страна на воени или цивилни органи во мирновременски услови од моментот на стигнување на првото одредено место, до моментот на преземање на возилото;

17. Поради воени операции или побуни.

18. Поради вода која во текот на возењето ќе продре во просторот за согорување на моторот на возилото, освен кога се спасуваат луѓе

19. Како последица на кривично дело затајување под услови од член 16 од овие Услови за осигурување

20. Како последица на измама извршена од страна на осигуреникот или лицето на кое осигуреникот му го дал осигуреното возило на управување и употреба;

21. Поради опасности за кои за проширување на осигурителното покривање е потребно плаќање на дополнителна премија, односно доплаток на премијата за осигурување, а истата не е договорена и не е платена.

22. Поради замрзнување на разладна течност во системот за ладење на моторот.

23. Поради дефект на погонска единица мотор менувач поради несоодвено одржување на единицата

24. Доколку осигуреникот не ја пријави штетата на денот на незгодата во надлежниот орган за внатрешни работи и/или на осигурувачот не му достави Записник за увид на лице место согласно член 5 од овие услови

25. Штети на деловите на возилата на кои се врши поправка поради нестручно извршена поправка, миеење и подмачкување на возилото

26. Доколку штетата настанала од ризици неименувани со овие услови

27. Штети од поплави предизвикани со излевање на канализациона мрежа, освен ако до излевање дошло поради поплави или порои;

28. Штети на возила додека се наоѓаат на простор помеѓу поток, односно река и насип, односно во живо или суво корито на река или поток, освен ако не е поинаку договорено.

Во случаи од алинејата 28 од овој став осигурувачот не е во обврска да надомести штета која настанала со движење на возилото низ поплавено подрачје, речно корито или поток и кога на возачот му било познато дека се движи во пресрет на стихийно дејство на вода, освен кога се работи за спасување на лица и имоти.

29. Штети настанати при обид да се стартува/управува возило во случај на поплава/високи води.

30. Дополнително вградени пневматици, бандаши и останата вонстандардна опрема (осигурувачот е во обврска да надомести само фабрички/стандардни вградени пневматици/бандаши и опрема, или опрема со кои возилото е примено во осигурување)

(2) Доколку поинаку не се договори, осигурувачот не е во обврска да надомести:

1. Штети причинети при учество на возилото во натпревари заради постигнување најголема или просечна брзина, рели-натпревари или возење за оцена вклучувајќи го и службениот тренинг за тоа;

2. Штети што настанале надвор од територијата на Европа, ако поинаку не е договорено.

Член 20

Исклучување на обврските на осигурувачот

(1) Осигурувачот не е во обврска да надомести штета која е настаната:

1. Доколку возачот или осигуреникот не поседува воопшто возачка дозвола, или управува со возило без соодветна возачка дозвола за управување на тој вид на возило или на осигуреникот или возачот возачката дозвола му била одземена или привремено одземена, односно се извршувала определена казна или заштитна мерка за забрана на возење на возило од определен вид или категорија, односно заштитна мерка на забрана на употребата на странска возачка дозвола на територијата на Република Северна Македонија, заштитна мерка одземање на возачка дозвола или казна на престанување на важењето на возачката дозвола, или го управувал возилото со возачка дозвола издадена од држава со која Р.С.Македонија нема склучено договор за реципрочно признавање и замена на возачки дозволи и истовремено не поседува меѓународна возачка.

Ќе се смета дека возачот го управува возилото без возачка дозвола доколку станува збор за возач - почетник и се исполнети условите согласно член 277 од ЗБСП.

2. За време додека со возилото управува лице под дејство на алкохол, дрога или други наркотици. Во смисла на овие услови се смета дека:

- Возачот е под дејство на алкохол ако анализа на крвта или на крвта

и урината или со друг метод за мерење на количеството на алкохол во организмот, ќе се утврди дека содржината на алкохолот во крвта изнесува повеќе од 0.50 g/kg или ако присуството на алкохол во организмот е утврдено со соодветни средства или со апарати за мерење на алкохолизираноста (алкометар и друго), што одговара на количества поголеми од 0.50 g/kg или кај кое без оглед на содржината на алкохол во крвта, со стручен преглед ќе се утврди дека покажува знаци на алкохолна растроеност.

Ќе се смета дека возачот е под дејство на алкохол доколку да започне управување со возило, а во организмот има алкохол повеќе од 0,09 g/kg или ако покажува знаци на алкохолна растроеност:

- возач-почетник согласно со одредбите од ЗБСП,

- возачот на моторно возило од категориите: „BE“, „C1“, „C1E“, „C“, „CE“, „D1“, „D1E“, „D“ и „DE“ - додека управува со возило од таа категорија,

- возачот на возило со кое се врши јавен превоз - додека со тоа возило врши јавен превоз,

- возачот на возило на кого управувањето со возило му е основно занимање

- додека управува со возилото вршејќи ги работите од ова занимање,

- возачот инструктор и кандидатот за возач - за време на оспособување во практичното управување со возило и

- Возачот не смее да управува ниту да започне со управување ниту да спороведува практичен дел од испит ако во организмот има алкохол или ако покажува знаци на алкохолна растроеност согласно одредбите во член 228 од ЗБСП;

- Ако алкохолниот тест е позитивен, а не се погрижи со анализа точно да се утврди степенот на неговата алкохолисаност, освен во случај кога земањето на крв е штетно за неговото здравје (на пр. Хемофилија);

- Ако по сообраќајната незгода избега или одбие да се подвргне на испитување на неговата алкохолисаност, или консумира алкохол и го оневозможи утврдувањето на количината на алкохол во крвта;

- Возачот е под дејство на дрога или други наркотици ако со стручен преглед се утврди дека покажува знаци на пореметување поради употреба на дрога или други наркотици, како и ако по сообраќајната незгода избега или одбие да се подвргне на испитување неговата дрогираност.

(2) Осигурувачот ја покрива и штетата на осигуреникот кој се занимава со давање на возила под закуп или наем (ренд а кар), доколку истиот има платено соодветен доплаток на премијата за давање на возила под закуп или наем (ренд а кар), ако осигурениот случај го предизвикал возач кој не е вработен при осигуреникот, а возилото го управувал под дејство на алкохол, дрога, психоактивни лекови или други психоактивни материји, или истиот го управувал возилото без возачка дозвола.

Во овој случај, со исплатата на надоместокот од осигурување преминуваат врз осигурувачот сите права на осигуреникот до висината на исплатениот надомест спрема лицето кое по која и да е основа е одговорно за штетата.

(3) Осигуреникот исто така ги губи правата од осигурување ако штетата е причинета намерно, или со измама од страна на договорувачот на осигурување, и другите соосигурени лица од член 12 од овие услови, а не се работи за лице за чии постапки осигуреникот одговара по било кој основ.

(4) Осигуреникот ги губи правата од осигурување доколку осигуреното возило има фалсификуван број на шасија, односно има број на шасија кој што не одговара на стандардите на производителот.

(5) Осигуреникот ги губи правата од осигурување доколку доколку осигуреникот или возачот ги прекршил техничките прописи и упатствата на производителот за одржување и користење на осигуреното возило или возилото го користел за поинаква цел од онаа што е определена во договорот за осигурување;

Член 21

Пресметување на премија

(1) За утврдување на премијата меродавна е набавната цена на ново возило, пазарната цена на возилото или музејска вредност изразена во денари во моментот на склучување на договорот за осигурување.

1. Набавна цена на ново возило е цената на производителот зголемена за давачките (транспортни трошоци, данок, царина и сл.) А за следниот период на осигурување (една година) набавната цена на денот на обнова на осигурувањето. Ако се работи за возило што го нема во продажба, ниту во каталогот за ориентациони цени на моторни возила неговата набавна цена се утврдува според набавната цена на слично, односно сродно возило.

2. Пазарна цена на возило представува набавната цена намалена за пресметаната техничка амортизација до моментот на склучување на осигурувањето.

3. Возила со музејска вредност, трофејни возила, возила составени од делови на две или повеќе возила и сл. Се осигуруваат на сума на осигурување со посебна спогодба.

Член 22

Намалување на премија (бонус)

(1) Ако возилото без прекин било каско осигурено најмалку една година и ако во тоа време не била пријавена штета, договоруваачот на осигурувањето има право на попуст на премијата за тоа возило во наредната година на осигурување во висина од:

- 10% - Ако во текот на изминатата година на осигурување не е пријавена штета;
- 20% - Ако во текот на изминатите две години на осигурување не е пријавена штета;
- 30% - Ако во текот на изминатите три или повеќе години на осигурување не е пријавена штета;

Договоруваачот на осигурување што по поранешните услови за осигурување стекнал право на попуст поголем од 30%, го задржува тоа право до првопријавената штета или до губењето на попустот по некој друг основ.

Одредбите од овој став се однесуваат на договорувачи на осигурување кои имаат осигурено до пет возила.

(2) На договоруваачот на осигурувањето што има склучено потполно каско осигурување, со траење најмалку една година за 6 и повеќе возила и кај кого односот на пријавени штети спрема полисирана техничка премија во изминатите три календарски години е помал од 70%, му се пресметува попуст на премија за наредниот период на осигурување во висина на една половина од разликата помеѓу 70% и процентот на остварениот резултат.

Член 23

Зголемување на премијата (малус)

(1) Договоруваачот на осигурувањето што има склучено каско осигурување со траење најмалку од една година за 1 до 5 возила, кој во изминатата година на осигурување пријавил штета го губи стекнатиот бонус од член 22 на овие услови.

Доколку договоруваачот на осигурувањето во изминатата година на осигурување има пријавено повеќе од една штета, доплатакот на премијата за осигурување изнесува:

- Настанати две штети - 10%
- Настанати три штети - 20%
- Настанати четири и повеќе штети - 30%

(2) На договоруваачот на осигурување што има склучено потполно каско осигурување со траење од најмалку една година за 6 и повеќе возила и кај кого односот на пријавени штети во однос на полисирана техничка премија во изминатите три календарски години изнесувал повеќе од 90% му се пресметува доплатак (малус на премијата) за наредниот период во висина од една половина од разликата помеѓу 90 и процентот на остварениот однос, со тоа што доплатакот не може да биде поголем од 200%.

(3) Основ за пресметка на малус се ликвидирани и резервирани штети.

Член 24

Останати одредби за бонус и малус

(1) Се смета дека штетата не е пријавена ако во рок од една година е ликвидирана без исплата на оштета, или во полн износ по било кој основ е регресирана. Во тој случај на осигуреникот задолжително му се одобрува

бонус.

(2) На осигуреник што прв пат склучува потполно каско осигурување му се одобрува бонус од 10%, ако за тоа возило има кај осигуруваачот, осигурување од автоодговорност.

(3) Бонусот по основите на овој член и член 22 од овие услови не може да изнесува повеќе од 40%.

(4) Ако осигурувањето било во прекин, осигуреникот по прекиноот има право на ист бонус за истото возило или за возилото кое го заменил, ако до прекин во осигурувањето дошло пред истекот на годината на осигурување и ако прекиноот не траел подолго од една година, под услов во претходниот период да не пријавил штета. Ако осигурувањето било прекинато по истекот на годината на осигурување во која осигуреникот не пријавил штета, ниту пак е пријавена штета за време на прекиноот, осигуреникот има право на бонус во смисла на соодветните одредби за бонус како да немало прекин, под услов прекиноот да не траел повеќе од една година.

(5) Ако осигуреникот по уништување, продажба или сл. Место порано осигуреното возило осигура друго возило, оствареното право на бонус преминува на новото возило, ако новото возило е од иста тарифна група. Ако возилото е уништено, продадено и сл. Пред истекот на годината на осигурување, тогаш за следната година на осигурување се пресметува ист процент на бонус кој се применувал при пресметувањето на премијата за осигурување за отуѓеното, односно уништеното возило, ако заменувањето на возилото е извршено во рок од една година.

(6) Во случај на продажба на возилото правото на бонус не се пренесува на новиот сопственик.

(7) Ако осигуреникот го смени осигуруваачот, му се признава право на бонус ако донесе писмена потврда од претходниот осигурувач за претходното траење на осигурување и бројот на едноподруго години без пријавена штета.

(8) На осигурениците со 6 и повеќе осигурени возила, бонусот односно малусот се пресметува и на возила кои осигуреникот ги набавил во текот на периодот на осигурување.

(9) Во случај на прекин на осигурувањето и повторно склучување на договор за осигурување на договоруваачот на осигурување со 6 или повеќе возила му се пресметува бонус, односно малус по одредбите на овие услови врз основа на односот на пријавени штети и полисирана техничка премија во последните три календарски години додека траело осигурувањето. Ако прекиноот траел повеќе од две години се пресметува премија за осигурување без бонус, односно малус.

Ако осигуруваачот не располага со податоци за премиите и штетите за најмалку три претходни години, бидејќи осигуреникот не бил осигурен толкав временски период, за утврдување на бонус односно малус ќе се користат податоци за две односно една осигурителна година.

(10) Осигуруваачот и договоруваачот на осигурување имаат право да бараат повторно пресметување на бонус односно малус ако дополнително се утврди дека во пресметка не биле земени оштетни барања што се основани, односно биле земени оштетни барања што се неосновани.

(11) При осигурување на патнички возила со вклучен ризик кражба за случаи кога во возилата се вградени алармни системи и други средства за заштита од кражба, се одобрува попуст од 20% од висината на доплатакот за ризикот кражба.

Член 25

Утврдување (процена) на висина и надомест на штета

(1) Висината на штетата се утврдува:

1. Кај уништување и нестанување на возило (тотална штета) осигурано на новонабавна вредност, висината на штетата се утврдува според денарската сума на осигурување на која е осигурено возилото намалена за износот на севкупната амортизација на возилото по сите основи и пазарната вредност на остатоците на возилото.

Амортизацијата и пазарната вредност на остатоците на возилото се утврдуваат спрема актите на осигуруваачот.

Ако новонабавената вредност на возилото со сите дополнителни давања (транспортни трошоци, царина, данок и сл.) е помала од денарската сума

на која е осигурено возилото, висината на штетата се утврдува кога од новонабавената вредност се одбие износот на амортизацијата на возилото и износот на остатоците на возилото.

2. Кај уништување и нестанување на возило (тотална штета) осигурано на пазарна вредност, висината на штетата се утврдува според денарската сума на осигурување на која е осигурено возилото намалена за износот на амортизација на возилото од моментот на склучување на осигурувањето до денот на настанување на штетата и пазарната вредност на остатоците на возилото.

Амортизацијата и пазарната вредност на остатоците на возилото се утврдуваат спрема актите на осигурувачот.

Ако утврдената пазарна вредност на возилото на денот на склучување на осигурувањето е помала од денарската сума на која е осигурено возилото, висината на штетата се утврдува кога од пазарната вредност се одбие износот на амортизацијата (пересметан од денот на склучување на осигурување до денот на штетата) на возилото и износот на пазарната вредност на остатоците на возилото.

(2) Кај оштетување на возила (делумна штета) осигурани на новонабавна вредност висината на штетата се утврдува според износот на трошоците за поправка, намалени за пазарна вредност на остатоците кои се заменуваат. Во трошоци за поправка се сметаат и трошоци за монтажа, монтажа и превоз.

Висината на штетата може спогодбено да се утврди со пресметка за трошоци на поправката.

Од износот на трошоците за набавка на нови делови заради замена на оштетените и износот на трошоците за лакирање не се одбива соодветен износ поради истрошеност (амортизација), освен кога наместо уништените, односно оштетените, се набавуваат нови гуми, акумулатори или церада, и тоа во процент во кој овие делови се амортизирани.

Во колку за поправка на возилото нема делови во Република Северна Македонија осигурувачот е во обврска да ја надомести цената од ценоникот на производителот на возилото зголемена за соодветни давања (царина, данок и сл.).

(3) Кај оштетување на возила (делумна штета) осигурани на пазарна вредност висината на штетата се утврдува според износот на трошоците за поправка, и пазарна вредност на делови за замена. Пазарна вредност се смета вредноста на половни репарирани делови.

Во случај на оштетување на стакла замената не се врши со стакла со лого од брендот на возилото туку со стакла од ист производител наменети за комерцијална мрежа, или стакла со слични карактеристики од друг производител наменети за комерцијална мрежа.

Во секој случај вредноста на деловите за замена (со исклучок на стаклото) се надоместува до висина на пазарна вредност, но не повеќе од 50% од новонабавната вредност на истото.

Во трошоци за поправка се сметаат и трошоци за монтажа, монтажа и превоз.

Висината на штетата може спогодбено да се утврди со пресметка за трошоци на поправката.

(4) Ако вредноста на возилото намалена за износот на амортизацијата и износот на вредноста на остатоците на денот на утврдување на висината на штетата е помала од трошоците за поправка, ќе се постапи како возилото да е уништено и штетата ќе се пресмета како тотална (став 1 точка 1 и точка 2 од овој член).

(5) Спасените делови на уништеното, односно оштетеното возило, (остатоците од возилото) остануваат на осигуреникот и нивната вредност се утврдува по пазарна вредност според состојбата во која се наоѓаат во моментот на утврдувањето на висината на штетата и таа вредност се одбива од висината на штетата, доколку странките меѓусебно поинаку не се договорат.

(6) Ако во случај на остварување на ризиците од член 16 став 1 точка 12 од овие услови возилото се пронајде пред истекот на рокот од 60 дена, сметајќи од денот на пријавувањето на нестанување на возилото на надлежниот орган, осигуреникот е должен да го преземе возилото.

Ако возилото не се пронајде до истекот на рокот од претходната алинеја на овој став осигуреникот има право да бара од осигурувачот штетата да му ја надомести како да се работи за потполно уништување на возилото без спасени делови.

Во случај на остварување на ризиците од член 16 став 1 точка 12 од овие услови, ако возилото се пронајде по истекот на рокот од 60 дена од денот на пријавата за нестанување кај надлежниот орган, осигуреникот има право да го преземе, односно задржи возилото, но под услов да го врати евентуално исплатениот надомест.

(7) Кај осигурувањето на алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови кои не се стандардно испорачани од производителот на возилото, како и радиоапарат, грамофон, магнетофон, касетофон, телевизор и радиостаница, клима уреди и плински уред за движење на возилото и рекламни натписи, штетата ќе се надомести во висина на настанатата штета, а најмногу до висина на сумата на осигурување.

Член 26

Надомест на трошоци во врска со настанат осигурен случај

(1) Осигурувачот е во обврска да ги надомести:

1. Трошоците за влечење или превоз на оштетеното возило до најблиската сервисна работилница која може да изврши нужна или целосна поправка;
2. Трошоците за влечење или превоз на остатоците од уништеното возило, ако тоа е направено по барање на осигурувачот;
3. Трошоците за чистење на местото на незгодата или превезување на остатоците од возилото до најблиското дозволено место за депонирање. Не се покриени трошоците за превоз на товарот кој возилото го превезувал.

(2) Осигурувачот не е во обврска да ги надомести:

1. Трошоците за отстранување на причината на штетата;
2. Трошоците за вадење на возилото што се слизнало од патот, а на кое не е остварен осигурен случај (уништување или оштетување);
3. Трошоците за интервенција на противпожарно друштво или други организации, чија должност е бесплатно да укажуваат помош, кога ќе настапи осигурен случај.

III Осигурување од ризикот кршење

Член 27

Предмет на осигурување

(1) Со осигурување од ризикот кршење може да бидат опфатени:

1. Работен уред на товарни возила, автобуси, приколки, контејнери и работни возила; и
  2. Влечни возила (трактори) и работни возила, во целина.
- (2) Моторот е составен дел на работниот уред само ако исклучиво служи за движење на работниот уред, а не и за движење - влечење на возилото во насоки. Ако истиот мотор истовремено служи за движење на возилото и за движење на работниот уред на возилото, не се смета за составен дел на работниот уред на возилото.
- (3) Шасијата, односно постољето на кое се наоѓа работниот уред, како и возачката кабина, каросеријата, трансмисијата и останатите делови на возилото што овозможуваат движење (влечење) на возилото во насока, во секој случај не се сметаат за работен уред односно за дел од работен уред.
- (4) Со осигурување е опфатено и маслото и полнењето во уредите.
- (5) Штетите на маслото и полнењата се надоместуваат во процентуална вредност во зависност од векот на траење одреден со важечките прописи.
- (6) Со потполно каско осигурување опфатени се и штетите на електрични и дизел-електрични локомотиви што се причинети од непосредно дејство на електрична енергија.

Член 28

Предмети кои се исклучени од осигурување

Со осигурување не се опфатени, ниту тогаш кога нивната вредност е содржана во вредноста на осигуреното возило:

1. Приклучни уреди на трактори и земјоделски машини;
2. Работни елементи на земјоделски машини, како: ралници, дискови, клинови, дрљачи (брани), ножеви, коси и запци со сечива, прсти, мотики,

ножеви со носачи и сл.;

3. Делови на машини што се изложени на директно термичко влијание, како: облоги на садови и уреди за осигурување, решетки на лежиште, пламеници на согорувачи, електроотпорни грејачи и сл., Освен мотори со внатрешно согорување;

4. Делови на машини изложени на абеење и замена, сита, релјефни и други заменливи облоги на валјаци, облоги на гребени, чешли, флексибилни цевки, ремени, четки и обрачи, оплати (од гума, текстил или синтетички материјали), влошки за филтер, филтер платна, средства за термичка изолација и затворање, делови на спојки изложени на брзо трошење (гумени прстени, гумени уметоци, ламели и сл.), Преносни кабли, со исклучок на оние кои автоматски се намотуваат на калема, клизни и движечки лежаи со внатрешен пречник до 100 мм;

5. Материјал за експлоатација, како: гориво, мазиво, средства за разладување, хемикалии, средства за чистење и сл.;

6. Транспортни траки, ланци и јажиња;

7. Пнеуматици (гуми) за возила;

8. Гасеници на возила гасеничари, доколку поинаку не се договори;

9. Алат што може да се менува како: сврдел, алат и делови на машини кои непосредно служат за кршење и ситнење, калапи, матрици, ножеви, примероци и облоги на валјаци, пили, сита, брусен камен, жигови (печати);

10. Масло за подмачкување;

11. Катализатори; и

12. Средства за затнување и изолација и средства за ладење во уредите за ладење.

Член 29

Важност на осигурувањето

Предметите на осигурување од член 27 став 1 од овие услови осигурени се само за време:

1. Додека се монтирани и подготвени за работа;

2. Кога се наоѓаат во работа;

3. Кога се демонтираат и монтираат поради преместување и ремонтирање; и

4. Кога се превезуваат во внатрешен превоз поради чистење, поправка и преместување во кругот на микролокација на погон, а најмногу до 15 км надвор од кругот на микролокацијата.

Член 30

Начин на склучување на договор за осигурување

(1) Договор за осигурување од опасности предвидени со член 31 од овие услови, може да се склучи само ако е склучен договор за потполно каско осигурување.

(2) Договорот за осигурување од став 1 од овој член се склучува со или без франшиза, зависно од начинот на склучувањето на договорот за каско осигурување.

Член 31

Осигурени опасности (ризичи)

(1) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест на штета причинета со уништување или оштетување на осигурениот предмет поради незгода во погон, под која се подразбира настан што настанал непредвидено и ненадејно во врска со употребата на осигурениот предмет, и тоа поради:

1. Грешки во конструкција, материјал и изработка;

2. Непосредно дејство на електрична енергија, краток спој, атмосферски и друг пренапон, електричен лак и слично;

3. Прскање или распаѓање поради дејство на центрифугална сила;

4. Мраз, освен замрзнување на водата во склоповите на моторите, притисок на мраз или снег, или непосредно движење на мраз;

5. Натпритисок и потпритисок (имползија);

6. Откажување (затајување) на уредите за заштита или регулација, како и елементи за автоматско управување со кои машината е опремена; и

7. Заглавување во време на бушење во бушотини.

(2) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест од став 1 од овој член за полнење со масло на осигурената машина, само кога штетата е последица на оштетување или уништување на машината од опасности

опфатени со овие услови.

(3) Кај електричните и дизел електричните локомотиви со потполното каско осигурување се опфатени и штетите од дејство на електрична енергија, а додека ризиците од став 1 од овој член не се вклучени во осигурување.

Член 32

Опасности (ризичи) кои не се опфатени со осигурување

(1) Осигурувачот не е во обврска да плати надомест за штети што се предизвикани од опасности (ризичи) што не се наведени во член 31 од овие услови, како на пример:

1. Недостатоци и грешки кои постоеле во моментот на склучување на договорот за осигурување, а овие недостатоци или грешки биле или морале да му бидат познати на осигуреникот или лицето одговорно за погонот;

2. Непосредни последици од трајни хемиски, термички, атмосферски, механички и други влијанија и услови на сместување и работа како: оксидирање, стареење, корозија, зрачење, прекумерно вибрирање и слично;

3. Последици од сите видови на трошење, абеење, абразија, ерозија, кавитација и друго;

4. Прекумерни наслани на: 'рѓа, воден камен, талог, тиња и сл. Дури и тогаш кога поради тоа настанало уништување или оштетување на осигурениот предмет;

5. Пренапнатост или преоптовареност на возилото преку границите на неговите проектни параметри;

6. Недоволно одржување;

7. Ставање во погон пред конечна поправка;

8. При монтирање и пробно испитување на нови предмети; и

9. Повреда на законски и технички прописи и упатства за техничка експлоатација на осигурените возила како и поради непреземање на заштитни мерки.

(2) Осигурувачот, исто така не е во обврска да надомести штети:

1. Посредна, во врска со настанатиот осигурен случај, како: изгубена заработувачка, денгуба, казна итн.;

2. Настанати на ремени, покретни траки, пнеуматици (гуми) на возила и сл.;

3. Настанати на гасеници на возила гасеничари, доколку поинаку не е договорено;

4. За кои по законските прописи или по договор, одговара производителот или испорачателот на предметот. Ако производителот или испорачателот ја оспорува одговорноста, а штетата е предизвикана со една од причините опфатени со член 31 од овие услови, осигурувачот ќе го исплати надоместокот од осигурување и ќе стапи во правата на осигуреникот према производителот и испорачателот; и

5. Настанати во врска со трошоците за поправка, ако штетата и поправката се утврди при редовен периодичен преглед со цел за одржување.

IV Осигурување на багаж, патни колекции на примероци на стока и други предмети во моторни возила

Член 33

Предмет на осигурување и осигурени ствари

(1) Предмет на осигурување, во смисла на овие услови, во зависност од содржината на договорот за осигурување може да биде:

1. Багаж во автобус, патнички автомобили, камп-приколки, товарни и специјални возила;

2. Патни колекции на примероци на стока во патнички автомобили и комби возила;

3. Алат и прибор кој служи за вршење на професионална дејност, а кој се превезува во патнички автомобили и комби возила; и

4. Подвижна техника која се наоѓа во патнички и комби возила (инструменти, апарати, камери и слично).

(2) Предметите се осигурени кога се во возилото или прицврстени на него. Предметите од точка 1, 2, и 4 се осигурени и за време додека се сместени во хотел, гостилница, преноќиште или стан надвор од местото

на живеење на сопственикот на предметите.

(3) Осигурувањето на багаж во автобуси, патнички автомобили, камп-приколки, товарни и специјални возила, се однесува на предмети за лична потреба кои осигуреникот, возачот или патниците ги носат со себе во возилото или на возилото, вклучувајќи ја и облеката на себе, а која на овие лица им служи за време додека се на пат. Багаж, во смисла на претходната алинеја, покрај вообичаените предмети за лични потреби, зависно од времето, целта и траењето на патувањето се сметаат уште и: опрема за викенд и кампување, аматерски фотоапарат и кинокамера со прибор, батериски радиоприемник, грамофон со плочи и касетофон, двоглед, ловечка пушка, лично оружје и спортски реквизити.

Не се смета за багаж:

1. Материјал и предмети што служат за вршење на професионална дејност;

2. Пари и документи од било кој вид; и

3. Накит и предмети од благородни метали.

(4) Кај осигурувањето на патни колекции на примероци на стока во полисата се наведува каква колекција се осигурува (колекција на сувенири, мануфактурна колекција, електротехничка и друга стока, колекции на книги итн.). Кај осигурување на алат и прибор кој служи за обавување на професионална дејност во полисата се наведува каков алат и прибор се осигурува, од што се состои и за која професионална дејност служи.

Кај осигурување на подвижна техника во полисата се назначува која подвижна техника се осигурува и од што се состои.

(5) Кај осигурувањето на предмети од став 1 точка 1 од овој член, не се осигурени предметите што се превезуваат без присуство на сопственикот, а кај осигурувањето од став 1, точка 3 и 4 од овој член не се осигурени предметите што се превезуваат без присуство на сопственикот или лица кои се во работен однос кај сопственикот на предметите.

Член 34

Осигурени опасности (ризичи)

(1) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест на штета предизвикана со уништување, оштетување или исчезнување на предмети од член 33 став 1 од овие услови, со остварување на опасности предвидени во член 16 од овие услови.

(2) При настанувањето на ризикот кражба, осигурувачот е должен да ја надомести штетата доколку дошло до кражба на возило или предметите се украдени од заклучено возило, односно од возило што се наоѓало во заклучена гаража, или се украдени предмети што биле прицврстени на возило, или од заклучени простории во хотел, гостилница, преноќиште или стан надвор од местото на живеење на сопственикот на предметите.

(3) Кај осигурениците што се занимаваат со превоз на патници со автобуси или патнички возила, се опфатени и штетите што ќе настанат поради замена или исчезнување на багаж при издавање или примање на превоз.

Член 35

Место на осигурување

(1) Предметите од член 33 став 1 од овие услови се осигурени од почетокот на тргнувањето на пат па се до враќање од пат.

(2) Осигурувањето е во важност за време додека возилото се наоѓа на пат на територијата на Република Северна Македонија и останатите европски земји, ако поинаку не се договори.

Член 36

Сума на осигурување и надомест

(1) Сумата на осигурување се утврдува, спрема вредноста на предметите што можат да се најдат во возилото.

(2) Кај тотална штета на осигуреникот му се надоместува вредност на осигурениот предмет, но најмногу до висина на сумата на осигурување.

(3) Кај делумна штета оштетата се исплатува во целост, но најмногу до висина на сумата на осигурување.

(4) Кај осигурување на багаж во автобуси пресметувањето на надоместот ќе се изврши во сразмер помеѓу бројот на регистрираните места и бројот на патниците што биле во автобусот, доколку се утврди дека во автобусот се наоѓале поголем број на патници отколку што изнесува бројот на

регистрираните места за кои е платена премија.

Член 37

Доверливост и заштита на личните податоци

(1) Друштвото за осигурување е должно сите податоци за осигурениците и/или други корисници на осигурување со кои се стекнале во текот на вршењето на работи на осигурување, да ги третираат како доверливи податоци.

(2) Обврската за чување на доверливи податоци нема да се применува во следниве случаи:

1) ако податоците се потребни за утврдување на факти во кривични постапки или друга судска постапка и ако од надлежниот суд е добиено писмено барање за доставување на податоци;

2) во случаи предвидени со Законот за спречување перење на пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам;

3) ако податоците се потребни за одредување на правните односи меѓу друштвото за осигурување и негов осигуреник и/или друг корисник на осигурувањето при спроведување на законски постапки;

4) ако податоците се потребни заради извршување на присилни постапки над недвижен имот на осигуреник или друг корисник на осигурувањето, и ако од надлежниот суд е добиено писмено барање за доставување на податоци;

5) ако податоците се побарани од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување или друг надлежен орган за супервизија, а заради спроведување на супервизија во рамките на утврдените одговорности;

6) ако податоците се побарани од страна на даночен орган, а во врска со водење на постапки во негова надлежност и

7) во случаите предвидени со законот кој го уредува задолжителното осигурување.

(3) Осигурувачот постапува исклучиво по поднесено писмено барање од барателот на информацијата

Член 38

Завршни одредби

(1) Во случај кога осигуреникот, односно корисникот на осигурувањето смета дека друштвото за осигурување не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, истиот може да достави претставка до

1. Организационата единица надлежна за решавање на спорови меѓу договорни страни во рамките на друштвото за осигурување (комисија за постапување по преставки)

2. Службата за внатрешна ревизија во друштвото за осигурување;

3. Организацијата за заштита на потрошувачи и

4. Агенцијата за супервизија на осигурување.

Преставката може да се поднесе во писмена форма лично или преку полномошник, директно во архивата на Друштвото на адреса на седиштето, по пошта или електронски пат на маил адресата info@uniqa.mk, или во било која подружници на Друштвото.

Друштвото за осигурување преку воспоставен систем и интерни процедури одлучува по поднесените преставки во рок од 30 дена од денот на поднесување на преставката

Друштвото води регистар на доставени и решени преставки и за истите во законските рокови е должно да ја известува агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Доколку спорот не решен во постапка по приговор ,секоја од страните во спорот може да и предложи на другата страна поведување на постапка за посредување согласно прописите кои ја уредуваат оваа постапка

За сето она што не е регулирано со овие Општи услови, Законот за супервизија на осигурување и Законот за заштите на потрошувачите важат одредбите на Законот за облигациони односи

(2) Согласно со Законот за супервизија на осигурувањето , член 107 и член 108, податоците за осигуреникот и полисата се доверливи.

Член 39

Орган надлежен за супервизија на друштвото за осигурување е Агенцијата за супервизија на осигурување до која осигуреникот ,корисникот или трето лице може да се обрати со допис или барање за заштита на своите

права, поднесување на жалби или преставки.

Член 40

Во случај на спор во врска со примената на овие Општи услови во поглед на односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот/корисникот на осигурување или трети лица за извршувањето, обемот и пристигнувањето на обврските ќе се примени Закон за облигациони односи, Законот за супервизија на осигурувањето, Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата, Законот за возила и другите важечки законски и подзаконски акти.